

Af Henrik H. Brandt,
direktør for Idrættens
Analyseinstitut

Med bukserne nede

“Det eneste politiet kan gøre, når de virkelig store forbrydere kommer forbi, er at tilbyde dem beskyttelse”.

Kriminalassistent Jensens legendariske bemærkning fra de altid aktuelle film om Olsen-banden springer uundgåeligt frem i hukommelsen i forhold til de to vidt forskellige former for forbrydelser, som dette nyhedsbrev behandler.

Hvor en stor del af det politiske spektrum herhjemme seriøst overvejer, om det er en gangbar vej i indsatsen mod doping i motionscentre at pålægge hr. Hansen og fru Jensen, at de ved lov skal være villige til at trække bukserne ned og tisse i et glas, når de besøger det lokale fitnesscenter, og måske sågar finde sig i, at den lokale fitnesscenterbestyrer udpeger dem til seancen, er såvel danske som udenlandske politikere mindre handlingsparate i forhold til sportens virkelige forbrydere.

Når eksempelvis medlemmer af det internationale fodboldforbunds eksekutivkomité bliver taget med bukserne nede af britiske medier, mens de forhandler betalingen for at stemme på et kandidatland til en VM-slutrunde, slår politikere krølle på sig selv i håbet om, at det det engelske bud på VM-slutrunden i 2018 ikke lider skade.

Den tidligere engelske sportsminister, Richard Caborn, kalder det ‘upatriotisk’, at det dybdeborende program ‘Panorama’ og BBC planlægger fornyet fokus på korruption i FIFA, før FIFA’s afgørelse den 2. december om værtskabet for VM i 2018 og 2022. Ifølge Caborn kunne medierne blot

fortsættes...

Indhold:

- Dopingkamp deler fitnessbranchen
- Fitnesscentre dropper sur smiley
- De blinde pletter i dansk dopingpolitik
- Krav om kontrol med idrætten
- Debat: Fodboldens djævlueddrivelse
- Nyt i vidensbanken

Foto: Polfoto/Sung-Il Kim/Corbis

Fitnesscentrenes medlemsprofil og størrelse er helt afgørende for deres syn på dopingbekæmpelse.

Kampen mod doping deler fitnessbranchen på midten

Danske fitnesscentre er delt midt over i holdningen til, hvordan centrene bør bekæmpe doping blandt medlemmerne.

Af Søren Bang, Idrættens Analyseinstitut

Den danske fitness-sektor er delt i spørgsmålet om, hvordan de kommercielle centre mest effektivt bekæmper doping blandt motionister.

Meget få danske fitnesscentre er principielle modstandere af dopingkontrol i fitnesscentre, og stort set ingen forsvarer doping, men praktiske forhold som pris og manglende relevans af dopingkontrol i mange fitnesscentre får alligevel ca. halvdelen af landets centre til at undlade at indgå aftale om dopingkontrol med Anti Doping Danmark.

Fitness-sektorens opdelte holdninger til effektiv bekæmpelse af doping fremgår af en undersøgelse af blandt kommercielle motions- og fitnesscentre, som Idrættens Analyseinstitut har udført for Kulturministeriet.

Undersøgelsen er en evaluering af centrenes holdninger til den lovbestemte mærkningsordning, der siden 2008 har krævet, at alle centre med en såkaldt smiley viser, om de har indgået aftale

med ADD (se side 2). Men evalueringen går samtidig bag om branchens generelle indsats mod motionsdoping og dens holdninger hertil.

Kernen i evalueringen er en spørgeskemaundersøgelse blandt fitnesscentre med og uden ADD-aftale om dopingkontrol. Resultaterne anfægter flere myter – fx at fitnesscentre uden dopingkontrol generelt

fortsættes...

Fakta om evalueringen

Rapporten ‘Indsatsen mod motionsdoping i kommercielle motions- og fitnesscentre - en evaluering af mærkningsordningen’ undersøger den kommercielle fitnessbranches holdninger til dopingbekæmpelse og den såkaldte mærkningsordning.

I alt har 205 fitnesscentre besvaret en omfattende spørgeskemaundersøgelse. Denne er suppleret med kvalitative interviews med centerledere, brancheorganisationen DFHO og Anti Doping Danmark.

Hent hele rapporten på Idan.dk.

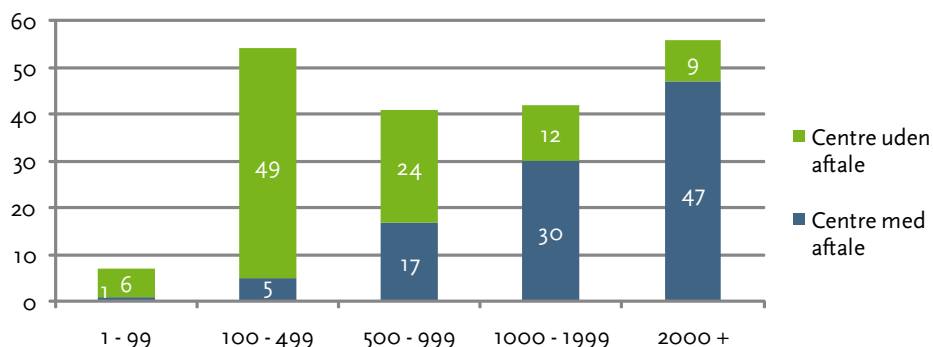
have indleveret de belastende informationer til FIFA's egen etiske komité.

Richard Caborn ved udmærket, at FIFA's etiske komité for længst har spillet fallit. Sportens krav på ledelsesmæssig autonomi er alt for ofte et skalkeskjul for dubiose transaktioner. På den anden side kan man godt forstå Richard Caborns dilemma: Enorme politiske og økonomiske interesser står på spil ved de store sportsgrene og sportsbegivenheder, og man må også medgive sportens organisationer, at politisk indblanding i sportens affærer historisk set heller ikke altid har været fin i kanten.

Men netop derfor er tiden nu kommet til at tage diskussionen om behovet for et internationalt antikorrupsionsagentur i sporten et skridt videre. Og Danmark og Europa gør klogt i at gå forrest i debatten, fordi det internationale idrætspolitiske og økonomiske tyngdepunkt rykker østpå i disse år til lande, hvor de demokratiske traditioner og kontrollen med organiseret kriminalitet i sporten er svagere end i Europa.

Debatten bør ikke længere handle om behovet for en stærkere ledelsesmæssig og økonomisk kontrol med god ledelsesskik i international idræt, men udelukkende om, hvordan regeringer og idrætsorganisationer i fællesskab bedst implementerer en sådan kontrol i praksis.

De store centre har dopingkontrol – de små står udenfor (i pct.)

er mere positive i synet på doping eller dækker over omfattende dopingbrug.

Intet tyder på, at det er tilfældet. Centrene uden for ADD-ordningen peger på praktiske forhold som, at dopingkontrollen er for dyr (67 pct.), og at doping ikke er et reelt problem i deres center (62 pct.), som de vigtigste grunde til, at de ikke har en ADD-aftale. Samtidig er kun et mindretal af centrene principielle modstandere af dopingkontrol (7 pct.) eller vurderer, at dopingkontrollen krænker medlemmernes privatliv (8 pct.). Blot 3 pct. synes, det er i orden, at medlemmerne anvender doping.

I princippet kunne en del centre ønske at dække over, at de lever godt af 'de store drenge', men det er næppe tilfældet i stor stil. Eksempelvis har færre centre uden ADD-aftale (59 pct.) tunge håndvægte på over 35 kg end centre med aftale (79 pct.).

Derimod ser centrenes forskellige profiler og størrelser ud til at være helt afgørende for, om de indgår ADD-aftaler (se figur). Mens mere end halvdelen af centrene uden dopingkontrol har under 500 medlemmer, har tre fjerdedele af centrene med ADD-aftale over 1.000 medlemmer. *fortsættes...*

Fitnesscentre dropper den sure smiley

Den lovpligtige mærkningsordning skal informere flere fitnesskunderne om, hvorvidt fitnesscentre har indgået aftale med Anti Doping Danmark (ADD) om dopingkontrol, og samtidig motivere flere fitnesscentre til at indgå sådanne aftaler. Inden loven blev vedtaget i 2008, sagde den daværende kulturminister Brian Mikkelsen, at 50 pct. af de kommercielle centre to år senere skulle have indgået en ADD-aftale. Idans evaluering konkluderer, at det mål lige akkurat er nået.

Til gengæld sætter blot 36 pct. af centrene uden ADD-aftale en sur smiley på døren, og hverken politi eller andre myndigheder håndhæver aktivt lovkravet om skiltning med en smiley. Som begrundelse for ikke at skilte med en sur smiley nævner centrene bl.a. manglende viden om mærkningsordningen, ringe tiltro til, at den nytter, eller lyst at gøre opmærksom på centrets manglende ADD-

aftale samt utilfredshed med ordningen.

Evalueringen kan ikke afgøre, om smiley-ordningen har flyttet kunder over i centre med ADD-aftale. Generelt afviser centre uden ADD-aftale, at ordningen har betydning for medlemmers valg af center, mens centre med dopingkontrol er mere positive. Usikkerheden understreges af, at kun 7 pct. af centrene vurderer, at aftaler om dopingkontrol som sådan har udmøntet sig i medlemsfremgang.

Føler mærkningsordning er unfair

Evalueringen konkluderer, at en del centre har begrænset kendskab til mærkningsordningen, og den manglende skiltning betyder, at en del kunder ikke får den information, som smiley'en skulle give. En del aktører i branchen efterlyser derfor bedre kontrol med, om ordningen bliver efterlevet.

Men evalueringen peger også på, at flere centre uden ADD-aftaler føler, at mærkningsordningen er misvisende og stempler dem på et unfair grundlag. Det gælder især centre, som selv vurderer, at de har en lav risiko-profil, eller som på anden vis fører en klar antidopingpolitik. Ifølge disse centre er det et problem, at mærkningsordningen alene måler anti-dopingarbejdet på, om centrene har en ADD-aftale om dopingkontrol.

NYT FRA IND- OG UDLAND

England skærer i breddeidrætten

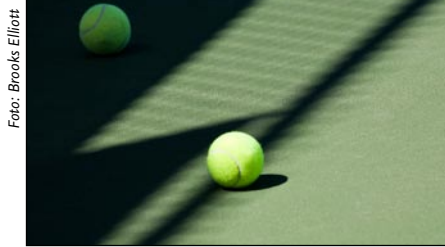
OL i London skulle ikke kun eksponere den engelske eliteidræt, men også bruges som løftestang for hele idrætten i årene før og efter legene.

Nu står breddeidrætten i England i stedet foran massive besparelser og store omstruktureringer som led i den britiske regerings økonomiske hestekur i forsøget på at reducere det statslige underskud oven på finanskrisen. Til gengæld har regeringen har slået ring om OL-budgettet på 9,3 mia. pund, som kun bliver nedjusteret med 20 mio. pund.

De to offentligt finansierede idrætsinstitutioner, Sport England og UK Sport, der har hovedfokus på udviklingen af henholdsvis bredde- og eliteidrætten, kan se frem til at miste op til 30 pct. af den direkte statsstøtte inden for de næste fire år.

Hårdest ramt er Youth Sport Trust, der gennem en grundbevilling fra Undervisningsministeriet bl.a. har arbejdet for at tilbyde børn og unge fem timers idræt om ugen gennem skolerne.

Efter at regeringen har besluttet at sløjfe den årlige statslige støtte på 162 mio. pund (knap 1,4 mia. kr.), er fremtiden usikker for skolesporten og de 450 lokale partnerskaber mellem bl.a. skoler og klubber, som institutionen har været katalysator for i de senere år.

WTA i Danmark med blandet resultat

Sport Event Denmark har undersøgt WTA-tourens besøg i Farum Arena i 2010, og resultaterne er blandede.

Målt på betalende tilskuere var turneringen ikke et tilløbsstykke. Effektmålingen viser, at mere end fire ud af ti fik billetten forærende. Undervejs i turneringen blev en del fribilletter uddelt, da det forventede antal billetter ikke var solgt. Selv på finaldagen, hvor Caroline Wozniacki spillede og vandt, blev en del fribilletter uddelt.

Effektmålingen gør det også klart, at Caroline Wozniacki er afgørende for publikumsopbakningen til turneringen. Tre ud af fire tilskuere angiver, at det er helt eller meget afgørende, at hun deltager, hvis de skal købe billet til arrangementet igen. Det bakkes op af, at tæt ved halvdelen af tilskuerne først besluttede sig til at tage af sted mindre end en uge op til turneringen. De ville være sikre på, at Caroline Wozniacki var med.

Trods udfordringerne på publikums-siden er der dog positiv respons på tennisoplevelsen. Publikum giver udtryk for tilfredshed med både tenniskampene og Farum Arena, selvom der er rettet en del kritik af VIP- og sponsorgæster, som lod til at være mere interesserede i netværkspleje end tennis.

Boris Becker-effekt afliver

Ildrætsledere og politikere rejser med jævne mellemrum påstanden om, at elite skaber bredde i idrætten.

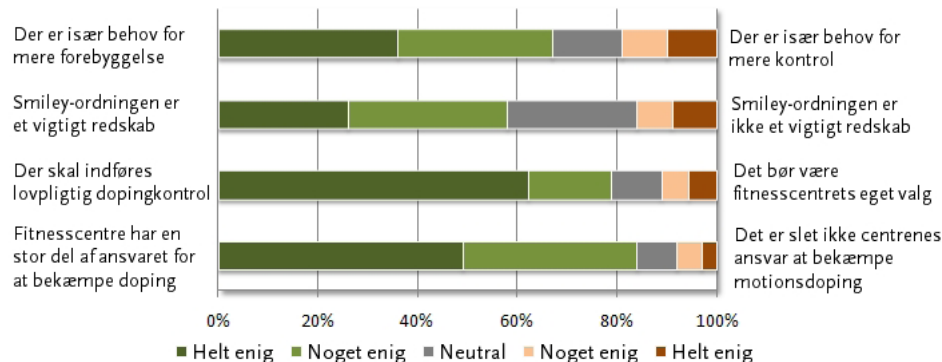
Nu afliver forskere fra Hamburg Universitet gennem studier af udviklingen i tyske medlemstal endnu engang myten om, at der er nogen simpel og direkte sammenhæng: Boris Becker, Steffi Graf og Michael Stichs store internationale succeser fra midten af firserne og ti år frem havde ingen positiv indflydelse på medlemsudviklingen i tysk tennis.

Tysk tennis havde ganske vist medlemsfremgang blandt voksne spillere i perioden med tysk tennisdominans, men væksten var lavere i forhold til medlemsfremgangen i en kontrolgruppe af andre olympiske sportsgrene.

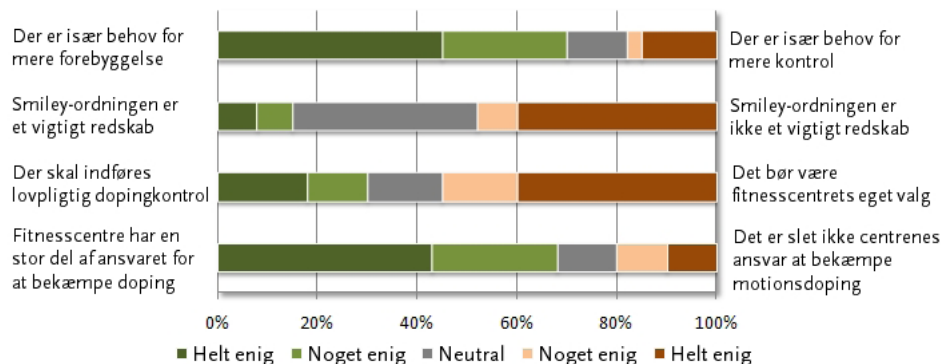
Blandt børn og unge fandt forskerne heller ikke nogen effekter.

Fra 1974-1985 var den gennemsnitlige årlige medlemsfremgang oppe på 11,8 procent, mens den i den succesfulde periode kun var 2,9 procent pr. år i gennemsnit.

Centre med dopingkontrol støtter smileyordning og obligatorisk kontrol

Centre uden dopingkontrol er kritiske, men støtter antidopingarbejde

lemmer. Overvægten af store centre med dopingkontrol betyder samtidig, at ca. 80 pct. af landets fitnesskunder i dag træner i centre, hvor ADD har mulighed for at udføre dopingkontrol.

For dyr eller uden mening

En vigtig forklaring på denne skævhed i fitness-sektoren er prisen på dopingkontrol.

De små centre står typisk uden for brancheforeningen DFHO og er dermed ikke omfattet af foreningens kollektive aftale med ADD om dopingkontrol til cirka halv pris. De små centre skal derfor betale over 12.000 kr. for 3-4 årlige dopingtests, og det opleves som en reel barriere. 19 pct. ville således overveje at indgå en ADD-aftale, hvis prisen blev sat ned. 37 pct. ville måske overveje det.

Samtidig har centrenes medlemsprofiler stor betydning. Fx har mange centre, som er forbeholdt kvinder eller satser mest på fysioterapi, svært ved at se formålet med at få besøg af en dopingkontrol med fokus på mænds brug af anabole steroider. Som en medejer af et center med fysioterapi siger i undersøgelsen, matcher ADD's tilbud om dopingkontrol ikke centre af hendes type.

"Hvorfor har de ikke tilrettelagt en ordning for os og sagt: I får da lov til at være i fred, men vi stikker da lige hovedet ind imellem for at se, om I ændrer karakter?"

Når fitnesscentre er så forskellige, er

det ikke overraskende, at de er uenige om effekten af Folketingets beslutning om at indføre mærkningskravet (se figurer).

En række partiers tanker om at gøre dopingkontrol lovpligtig i alle centre møder heller ikke bred opbakning hos centre uden for ADD-ordningen.

Til gengæld er der blandt de fleste fitnesscentre enighed om, at centrene har medansvar for at bekæmpe doping. Her er det samtidig påfaldende, at fitnesscentre peger på behovet for mere forebyggende arbejde frem for øget dopingkontrol, hvis de skal vælge imellem de to.

I den forstand sender branchen måske et fælles budskab om, hvor tyngden bør lægges i det fremtidige antidopingarbejde.

Mere fleksibilitet og forebyggelse

I rapporten peger Idan på flere indsatsområder som relevante at overveje. Det gælder bl.a. muligheden for, at ADD kan udvikle mere fleksible samarbejdsaftaler til små eller specialiserede centre i forhold til pris og indhold. Desuden efterlyser mange centre mere forebyggelse og en fælles registrering af dopingdømte på tværs af kommercielle og foreningsdrevne centre.

Endelig mangler der stadig viden om motionsdopingens konsekvenser og den reelle effekt af antidopingarbejdet i forhold til udbredelsen af doping i motions- og fitnesscentre.

Usikre facts om motionsdoping

Dopingkampagner er oftest baseret på usikre undersøgelser på dopingområdet.

Sådan lød den overordnede pointe fra Ask Vest Christiansen, lektor ved Institut for Idræt, Aarhus Universitet, da Institut for Idræt ved Københavns Universitet afholdt dopingkonference med oplæg fra både danske og internationale forskere i dagene d. 10.-12. november.

Ask Vest Christiansen pegede på en række aspekter ved dopingundersøgelser, som er forbundet med store usikkerheder.

Ét aspekt er omfanget af doping i befolkningen, hvor der er store metodiske problemer forbundet med de undersøgelser, som belyser udbredelsen. Usikkerheden kan bl.a. skyldes lave svarprocenter og ganske få dopingbrugere i undersøgelserne, som herefter danner grundlag for skøn over dopingudbredelsen i befolkningen.

Det sidste var bl.a. tilfældet i den seneste danske undersøgelse fra i år, hvor blot fire personer tilkendegav, at de aktuelt benyttede muskelopbyggende stoffer. Det skulle omregnet svare til lidt over 4.000 personer i Danmark.

Idan understregede også i sin evaluering af mærkningsordningen (se artiklerne side 1-5), er der væsentlige metodiske og statistiske usikkerheder i undersøgelser af motionsdopingens udbredelse.

Fodboldklubber risikerer bankerot

Det internationale managementkonsulentfirma A. T. Kearney advarer om, at europæisk klubfodbold er på randen af bankerot.

“Vi studerede de vigtigste økonomiske nøgletal i forholdet mellem aktiver og passiver og afkast i klubberne og ligaerne. Denne økonomiske statistik er chokerende. Den viser, at som normale virksomheder, ville klubberne i England, Spanien og Italien være under to år fra bankerot,” konkluderer rapporten.

Det er især spillerløbninger og negativ balance på transfermarkedet, der truer fodboldøkonomien. A.T. Kearney advarer ‘rationelle’ investorer mod at gå ind i fodbolden, medmindre de er drevet af andre motiver som ejendomsspekulation. Som udgangspunkt er det kun investorer på jagt efter hæder, politisk kapital eller en barndomsdrøm, der bør investere.

A.T. Kearney advarer mod en overhængende fare for, at fodbolden kan blive ramt af en ‘finanskrise’, hvor en dominoeffekt river de øvrige klubber med i faldet – også sunde klubber.

A.T. Kearney forudsiger, at flere store klubber vil bukke under og anbefaler samtidig, at eksempelvis den engelske liga skal indføre en regulering af økonomien, ‘der går langt ud over UEFA’s kommende krav til regulering’ for at overleve. Ligaerne skal i højere grad fungere som en samlet forretning, og især skal tendensen mod eskalerende spillerløbninger bremses.

Mediefoto: Lullilemon Athletica

Den kommercielle fitnessbranche dækker en bred vifte af aktivitetsformer og målgrupper. En bredde, som antidopingindsatsen i dag kun tager delvist højde for.

De blinde pletter i dansk dopingpolitik

Analyse: Indsatsen mod motionsdoping i fitnesscentre risikerer at stivne i tom symbolpolitik, hvis man blot skærper dopingkontrollen og glemmer at tage hensyn til begrænsningerne i øget kontrol.

Af Søren Bang og Henrik H. Brandt, Idrættens Analyseinstitut

Efter international målestok kan ingen beskyldte Danmark for at have ligget på den lade side i forhold til kontrol og sanktioner, der skal afskrække motionister fra at eksperimentere med anabole steroider i danske fitnesscentre.

Internationalt stikker Danmark ud ved, at 80 pct. af kunderne i kommercielle fitnesscentre træner i centre, der er omfattet af dopingkontrol. Kun Norge har en ordning, der minder om den danske, men den norske kontrol forudsætter, at den enkelte fitnesskunde giver tilladelse til at blive testet. I Norge betragter man et krav om, at almindelige motionister uden for det sportslige system skal finde sig i at afgive en urinprøve under overvågning som et potentielt krænkende indgreb.

Samtidig forpligter loven alle kommercielle fitnesscentre til at sætte en smiley op på døren, der viser, om de har indgået en aftale med Anti Doping Danmark (ADD) om dopingkontrol. Danmark har patent på denne form for lovfæstet kundeinformation med glade eller sure smileys.

Danmark har altså den mest vidtgående indsats mod motionsdoping i fitnessmiljøer målt på kontrol. Men er det også den mest effektive? Eller er motionsdoping blot et område, hvor det er relativt omkostningsfrit at demonstrere politisk handlingkraft, når medier og meningsdannere ud fra usikre og ofte fejlfortolkede tal får gjort motionsdoping til et stadigt stigende problem?

Effekt er i høj grad en trossag

Sandheden er, at man kun ved lidt om det faktiske omfang af motionsdoping i danske motions- og fitnesscentre og endnu mindre om, hvilke politiske løsninger der virker.

Ifølge Idans netop offentliggjorte evaluering af mærkningsordningen og det bredere antidopingarbejde i landets kommercielle motions- og fitnesscentre er flertallet af centre med dopingkontrol og deres kunder tilfredse med ADD's indsats og bakker op om mærkningsordningen. Men det er fortsat en trossag, hvorvidt initiativerne har bidraget til meget andet end at afstive branchens politiske omdømme

fortsættes...

Foto: Lavimtir

Forslag til ny folkeoplysningslov

Regeringens folkeoplysningsudvalg vil modernisere folkeoplysningsloven, styrke det demokratiske medborgerskab og etablere et nyt nationalt videnscenter.

Det fremgår af de i alt 38 forslag til en modernisering af den nuværende lov, som udvalget lancerer i sin rapport.

Overordnet foreslår rapporten, at målsætningen om at styrke det demokratiske medborgerskab skal skrives ind i lovens formålsbestemmelser, mens et Folkeoplysnings Dialogforum på nationalt plan skal styrke samarbejdet mellem de folkeoplysende og de offentlige aktører.

Lokalt skal kommunerne være forpligtede til at formulere en politik og strategi for deres folkeoplysende virksomhed og styrke brugernes høringsret.

Samtidig ønsker udvalget at oprette et nyt nationalt videns- og udviklingscenter for folkeoplysende virksomhed.

Udvalget peger på, at foreningsidrætten i dag har glæde af Idrættens Analyseinstitut, mens voksenundervisningen og det øvrige børne- og ungdomsarbejde mangler et tilsvarende center. Centret ser ud til at blive etableret, da undervisningsminister Tina Nedergaard har givet tilsagn om 15 mio. kr. over tre år.

Hovedparten af rapportens forslag lægger kun op til mindre justeringer. Det lykkedes frem for alt ikke udvalget at blive enig om en forenkling af lokaltilskudsreglerne.

De store idrætsorganisationer under Idrættens Fællesråd ønskede sammen med KL at fjerne kravet om, at kommunerne skal dække mindst 65 pct. af foreningers lokaleudgifter på børne- og ungdomsarbejde. Det skulle give kommunerne mere frihed til fremme fornyelse og fleksibilitet på facilitetsområdet.

Men Dansk Ungdoms Fællesråd så i de nuværende regler en garanti for, at kommunerne ikke sparer støtten væk eller skaber nye, bureaukratiske regler lokalt.

Regeringen forventes at komme med sit udspil til ny lov til februar.

eller flytte rundt på dopingmisbruget.

Til gengæld er kontrasten til andre tunge misbrugsområder slående. Hvor samfundet i forhold til de enkelte narkotikamisbrugere primært satser på forebyggelse, behandling og nu også skadesminimering i form af forsøg med 'fixerum', har mange interessenter mest fokus på den direkte dopingkontrol af motionister i kampen mod anabole steroider. Man overfører mere eller mindre kritikløst konkurrenceidrættens sportsligt og moralsk betingede dopingregler og kontrolsystem for at bekæmpe et sundhedsproblem i visse fitnessmiljøer.

De blinde pletter

Selvfølgelig kan dopingkontrol i fitnesscentre have positive effekter, som er svære at dokumentere. Dopingkontrollen kan lokalt bidrage til at få vipet nogle dopingbrugere ud af centrene og måske forhindre et dopingbefængt miljø i at slå rod. Det er godt for det enkelte center, og det er også godt for samfundet, hvis doping derved bliver mindre socialt acceptabelt.

Alligevel er spørgsmålet, om vi er så fokuserede på øget kontrol, at vi trods Anti Doping Danmarks nuværende oplysningsindsats undervurderer betydningen af mere og bedre oplysning, forebyggelse, rådgivning og forskning.

Idans undersøgelse viser, at et klart flertal af alle centre med eller uden dopingkontrol mener, at mere forebyggende arbejde er vigtigere end mere kontrol.

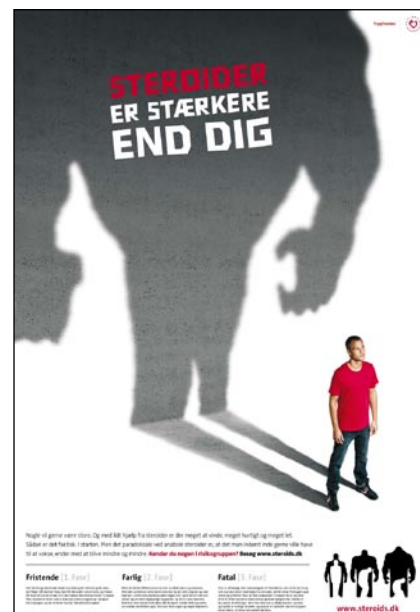
Evalueringen peger også på, at hverken den nuværende mærkningsordning eller den bagvedliggende dopingkontrol er en god løsning for alle fitnesscentre.

Det er f.eks. svært at se fornuften i, at lovens bogstav tvinger rene kvindecentre uden antydning af problemer med anabole steroider til at sætte en sur smiley op, medmindre de indgår en overflødig og dyr samarbejdsaftale om dopingkontrol med ADD. Der er desuden ingen eksempler på, at politiet i praksis har brugt ressourcer på at håndhæve mærkningsordningen.

Brug for tænkepause

Måske er der brug for en tænkepause og et kritisk kig på, hvordan antidopingarbejdet i den kommercielle fitnessbranche bedst kan udvikles?

Er det f.eks. ambitionen at få flere fitnesscentre til at indgå et formaliseret samarbejde med Anti Doping Danmark, kunne ADD måske overveje at udvikle mere fleksible tilbud om dopingkontrol eller rådgivning, der i pris og indhold bedre matcher centrene meget forskellige stør-

Skal man tro fitness-sektoren, er der især brug for mere oplysning og forebyggelse. Her Anti Doping Danmarks aktuelle kampagneplakat mod anabole steroider.

relser, økonomi og medlemsprofiler.

Tænkepausen kunne samtidig være en anledning til at overveje, om forebyggelse og behandling af steroidmisbrug skal højere op på den politiske dagsorden. I dag bruger ADD hovedparten af sine ressourcer på kontrolvirksomhed, og det er i forhold til andre misbrugsområder stadig småt med specialiserede behandlingstilbud til misbrugere af anabole steroider.

Samtidig er der huller i den eksisterende viden om motionsdoping. Det gælder problemets omfang og natur, men også i forhold til effekten af de politiske interventioner.

Det taler for mere forskning på området, men også for nødvendigheden af at høste flere erfaringer med de nuværende frivillige samarbejdsaftaler om dopingkontrol, inden man går videre med vidtgående forslag som obligatorisk dopingkontrol i alle centre – et forslag, der rummer praktiske og principielle problemer, og hvis effekt er tvivlsom. Desuden synes fortalere for obligatorisk dopingkontrol af motionister i fitnesscentre at glemme, at dopingloven allerede i dag giver politiet beføjelser til at gå efter dopingens bagmænd, da besiddelse, fremstilling, distribution og salg af dopingstoffer er forbudt.

Indsatsen mod motionsdoping er de gode viljers holdeplads, men indsatsen risikerer at ende som tom symbolpolitik, hvis stramninger og skærpede sanktioner får lov til at overskygge, at motionsdoping er et komplekst misbrugsproblem blandt især yngre mænd, som dopingkontrol i fitnesscentre kun er ét af flere svar på.

Advarsel mod spillemafia

Lederen af INTERPOL's særlige indsatsstyrke mod illegale spillesyndikater i Asien, politiofficeren Ray Chan fra Hong Kong, advarede på World Lottery Associations konference i Brisbane den 3. november i kraftige vendinger mod, at de enorme asiatiske problemer med illegale spillesyndikater og match-fixing spreder sig til Europa.

“Problemerne med illegalt spil på fodbold, som ofte involverer match-fixing, spreder sig hastigt i Europa. Jeg kan ikke gå i detaljer, men jeg kan med sikkerhed sige, at vi har at gøre med sofistikerede metoder og stor kapacitet. De kriminelle bagmænd tøver ikke med at korrumpere idrætsudøvere for at maksimere deres profit, som anvendes til andre kriminelle formål,” sagde Ray Chan.

Under sommerens VM i fodbold foranledigede INTERPOL under kodenavnet Operation SOGA i alt 4.277 anholdelser i fem asiatiske lande af personer med forbindelser til illegalt spil. 9,2 mio. dollars blev beslaglagt.

Ifølge Chan peger dele af efterforskningen mod hundredvis af mistænkte i såvel Øst- som Vesteuropa med det fælles træk, at pengene fra de illegale aktiviteter flyder mod Asien ad forskellige kanaler.

“Det er nødvendigt at udvikle det internationale samarbejde. Vi må udvikle en global vidensbank og dele oplysninger for at bekæmpe denne alvorlige trussel,” sagde Ray Chan.

Korruption til debat

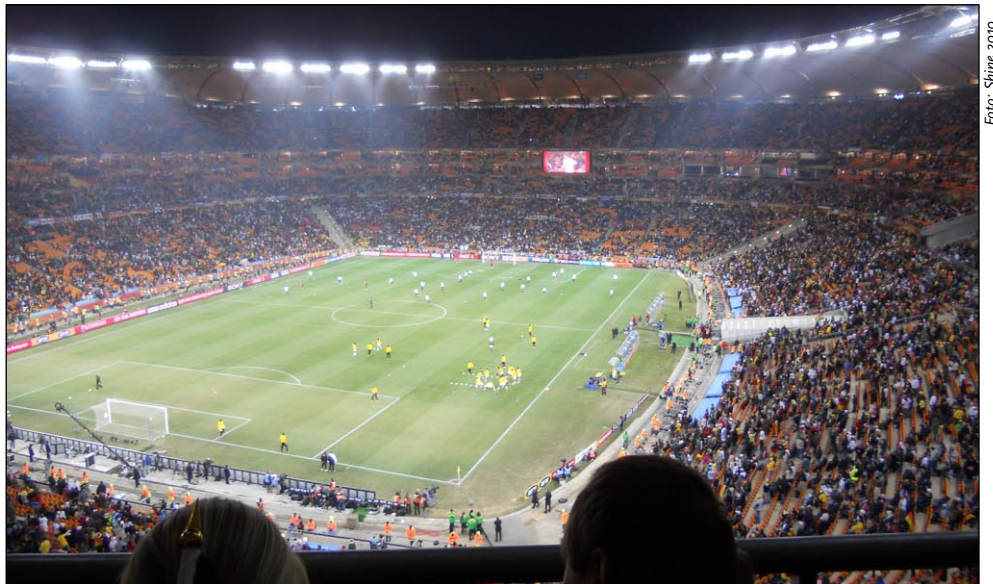
Europarådets uformelle forsamling af sportsministre vedtog den 22. september i Baku en resolution mod match-fixing i sporten.

Resolutionen indbyder til et bredt samarbejde mellem EU, idrætsorganisationerne og Europarådet om bekæmpelse af match-fixing og bebuder en række skridt, der på længere sigt kan føre til en egentlig konvention på området.

Tidligere har Europarådets særlige GRECO-samarbejde (gruppen af stater mod korruption) afholdt møder og offentliggjort dokumenter med særlig fokus på sportens korruptionsproblemer i de enkelte lande.

EU-Kommissionens såkaldte hvidbog om sport fra 2007 indeholder ligeledes et løfte om, at EU-Kommissionens officielle idrætspolitik efter ratificeringen af Lissabon-traktaten vil indeholde støtte til private-offentlige partnerskaber, som kan identificere sårbarheder for korruption i sportssektoren og udvikle forebyggende og bekæmpende strategier.

Find flere links og dokumenter om korruption i sport på www.idan.dk.

Pengene i international topsport, her fodbold-VM i Sydafrika, gør korruption til et stigende problem.

Krav om kontrol med idrætten

Korruptionsskandalen i det internationale fodboldforbund (FIFA) forstærker debatten om behovet for et internationalt antikorrupsionsagentur i idrætten.

Af Henrik H. Brandt, Idrættens Analyseinstitut

Aftalt spil, udviklingsbistand forklædt som korruption, returkommission ved sponsor- eller leverandørkontrakter, billetskandaler, manipulation med afstemninger og fuldmagter, undertrykkelse af opposition ved hjælp af såkaldte etiske kodekser, forfalskning af regnskaber, stemmekøb, nepotisme, bilagsfuske, byggeskandaler, hvidvaskning, doping...

Listen over ledelsesmæssige dårligdomme eller decideret kriminalitet i kølvandet på de store internationale idrætsorganisationers virke udgør efterhånden et alternativt olympisk program.

Aktuelt har større skandaler med match-fixing i cricket og fodbold, det kaotiske Commonwealth Games i New Delhi og avisen The Sunday Times afsløringer af korrupte bestyrelsesmedlemmer i det internationale fodboldforbund (FIFA) fået debatten om behovet for et internationalt antikorrupsionsagentur i sporten til at blusse op. Forbilledet er indsatsen mod doping, hvor idrætten i 1999 efter en række skandaler overlod en halvpart af indflydelsen til regeringssiden ved dannelsen af det internationale antidopingagentur WADA.

Selv i Schweiz raser debatten, om man fortsat skal betragte sportens internationale organisationer med hovedsæde i landet som private NGO'er uden for rammerne af landets korruptionslovgivning. Milliardomsætningen i mange internationale special-

forbund og sportens symbolske betydning i verdenssamfundet taler imod det.

Play the Game har fremlagt et forslag til en 'Global Coalition for Good Governance in Sport', hvor regeringsorganer og idrætten skal have sæde sammen med repræsentanter for medier, videnskab, fans og sportsindustri. Opgaverne skulle være at:

1) Udarbejde minimumsstandarder for demokrati, ledelsesansvar og demokratiske procedurer.

2) Have administrativ kapacitet til at sikre de internationale idrætsorganisationers følger minimumsstandarderne.

3) Have en juridisk status, der gør det muligt at indberette formodede overtrædelser til nationale eller internationale juridiske myndigheder til sagsbehandling.

4) Opbygge et globalt samarbejde mellem spilleindustrien og regeringerne for at bekæmpe illegal spillevirksomhed og match-fixing.

5) Skabe en kanal, hvor idrætsledere og officials, medier, forskere og andre interessenter kan indberette uregelmæssigheder.

6) Have mandat og ekspertise til at efterforske dårlig ledelsesskik og korruption samt ret til at gennemføre uanmeldte inspektioner af idrætsorganisationer.

7) Have myndighed til at give karantæner til individer eller grupper, som overtræder de globale retningslinjer og til at suspendere personer under efterforskning.

8) Informere offentligt aktuelle sager gennem årsrapporter, konferencer etc.

DGI-kritik af regeringen og DIF

Kritik af DIF og regeringen fyldte en stor del af formandsberetningen, da Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) den 6. november holdt årsmøde i København.

Søren Møller kritiserede DIF's aktuelle satsning på målrettede udviklingsprojekter i en række af de største idrætsgrene med fokus på at tiltrække nye grupper af især voksne motionister til foreningsidrætten.

"Hvis DIF virkelig mener noget med samarbejde, så burde man jo virkelig invitere os med her. De fleste af de projekter man hidtil har støttet, ville det være oplagt at samarbejde om," sagde Søren Møller i sin beretning, hvor han gik så vidt som til at sige, at DIF burde koncentrere sig om elite og konkurrenceidræt.

DGI's frustrationer over, at DIF efter den kuldsejlede fusion har valgt at konkurrere behårdt med DGI om de aktives og foreningernes gunst, gik hånd i hånd med kritik af regeringens idrætspolitik.

Søren Møller kaldte det forgangne årti for et spildt årti i idrætspolitisk henseende, fordi samfundet og regeringen fokuserede for meget på eliteidræt.

"Mens kulturminister Brian Mikkelsen præsenterede sin rapport om OL i Danmark, faldt antallet af voksne deltagere i de traditionelle holdsportsgrene, og motionsbølgen voksede både i og udenfor foreningerne. Og mens politikerne betalte forundersøgelser til kuldsejlede multiarenaer, ændrede de idrætsaktive vaner fra primært at dyrke en idrætsgren til at deltage i tre aktiviteter i gennemsnit," sagde Søren Møller.

Læs også reportagen på www.idan.dk.

Ny debat om VM-effekt

Endnu en rapport sætter spørgsmålstegn ved forestillingen om, at der er store økonomiske effekter forbundet med afholdelse af megaevents som VM i fodbold.

Med udgangspunkt i sommerens VM-slutrunde i fodbold i Sydafrika konkluderer rapporten, at slutrunden på kort sigt har haft en langt mindre positiv effekt for sydafrikansk økonomi end først antaget.

Ud fra en analyse af de oversøiske flyafgange før og under VM samt antallet af bookede hotelværelser og lejligheder konkluderer rapporten, at tilstrømningen af oversøiske turister blev langt mindre end forventet.

Ifølge rapporten, som er udarbejdet af Stan A. Du Plessis og Wolfgang Maennig fra det økonomiske fakultet i Hamborg, skyldes den lavere tilstrømning ikke kun den globale finanskrisen, men også opskruede priser hos hotelejere og flyselskaber.

Desuden blev også den almindelige turisme påvirket. Bl.a. faldt turismen i månederne før og efter VM, fordi mange turister lod deres besøg i Sydafrika falde sammen med VM.

Fodboldens djævlauddrivelse

Kommentar: Mens to navngivne FIFA-ledere hænges ud for at sælge deres stemme, har FIFA held til at skjule verdens største korruptionsskandale i sport

Af Jens Sejer Andersen,
international chef i Play
the Game

"Vores samfund er fuldt af djævløse, og disse djævløse finder man i fodbold."

Joseph S. Blatter, formand for FIFA, på et pressemøde 20. oktober 2010.

Man skulle ikke tro at en mand der kalder fodbolden for større end verdensreligionerne, ville påkalde sig djævløse for at forklare hvorfor to bestyrelsesmedlemmer i FIFA for nylig blev grebet i at kræve større pengebeløb for at give deres stemme til en af ansøgerne om VM i fodbold i 2018 og 2022.

Men Sepp Blatters forklaring har en jordnær logik. Hvis FIFA kan overbevise verden om at grådigheden er udtryk for menneskelig ondskab, ligger vejen åben for at løse det troværdighedsproblem FIFA har pådraget sig efter den engelske avis Sunday Times' aktion med skjult kamera mod flere nuværende og tidligere topfolk i fodboldforbundet.

I så fald kan FIFA afgrænse problemet til moralsk anløbne enkeltpersoner, som kan straffes og muligvis ekskluderes, hvorefter FIFA og fodbolden igen kan kalde sig uskyldige.

Vi skal derfor ikke forvente os en større selvransagelse når FIFA offentliggør hvad der skal ske med tahitianeren Reynald Temarii og nigerianeren Amos Adamu efter deres syndefald.

Sportens største korruptionsskandale

Bag den igangværende og farverige skandale, som forstærkes af at fodboldkulturens stærkeste ritual, verdensmesterskabet, er på spil, ligger en virkelighed hvor djævløshed ikke kan tilskrives enkeltpersoner, men FIFA's kollektive kultur.

Det er en virkelighed som rummer verdens hidtil største – og mest fortiede – korruptionsskandale i sport. En skandale som alle har fuld adgang til uden falsk identitet og spionkamera.

Så sent som i juni i år, mens alles opmærksomhed var rettet mod VM i Sydafrika, udgik et tørt stykke papir fra den offentlige anklager i den schweiziske kanton Zug, hvor FIFA har sit hovedsæde.

Dokumentet afsluttede ni års efterforskning og bekræftede, hvad en domstol samme sted slog fast allerede for to år siden: At FIFA-ledere har modtaget "flere millioner schweizerfranc" i bestikkelse til gengæld for tv- og marketingkontrakter til den tidligere vigtigste forretningspartner ved navn ISL.

Som erstatning blev FIFA idømt en bød på 5,5 millioner schweizerfranc – knap 30 millioner kroner – og det var ualmindeligt billigt sluppet.

For ISL havde som verdens største sportmarketing-firma en gavmild fortolkning af ordet kundepleje. Via et sindrigt system af hemmelige fonde i Liechtenstein og på De britiske Jomfruøer uddelte firmaet mindst 138 millioner schweizerfranc – langt over en halv milliard kroner – til centralt placerede idrætsledere rundt om i verden. Med jævne mellemrum måtte ISL-chefen øverste direktør, Jean-Marie Weber, selv rejse ud med attachétasken fyldt med kontanter.

Bestikkelse som forretningsgrundlag

Det var pudsigt nok FIFA selv, som fik rejst den retssag, der afslørede korruptionen.

Efter ISL's konkurs i 2001 ville FIFA ikke have siddende på sig at man havde set igennem fingre at ISL tilbageholdt formuer som skulle tilgå FIFA fra salget af rettigheder. Men de seks ISL-direktører der blev tiltalt, slap med frifindelser og meget milde domme, for de kunne overbevise retten om at FIFA var fuldt indforstået med sagsgangene.

Oven i købet berettede direktørerne frit om hvordan bestikkelse var en del af

fortsættes...

 RUNDT OM IDAN
Ny analytiker

Idan har pr. 1. november ansat Henriette Bjerrum i en midlertidig stilling som analytiker. Henriette Bjerrum er uddannet cand. mag. i etnografi og socialantropologi.

Hun har arbejdet med idræt og bevægelse til særlige målgrupper både på praktisk og strategisk niveau. Som konsulent i DGI stod hun for etablering af samarbejdet og opstarten af Gå i Gang-projektet. Som projektleder i Idrætsraketten og senere i Mariagerfjord Kommune har hun desuden arbejdet med indsatser for overvægtige børn, deres familier samt børneprofessionelle. Hun har derigennem haft fokus på barrierer og udfordringer for foreningslivet i forhold til inklusion af de særlige målgrupper. Senest har Henriette Bjerrum arbejdet som Sundhedskonsulent i Mariagerfjord Kommune.

Idrætsligt har Henriette Bjerrum en baggrund som volleyballspiller på eliteplan, og hun er fortsat assistentræner for ASV's hold i damernes 1. division.

 NYT I IDANS VIDENSBANK
IT i idræt

Rapporten beskriver, hvordan IT kan og er blevet brugt i forbindelse med idrætsundervisningen i skolen. Rapporten indgår i Skoleidrættens Udviklingscenters (SKUD) undersøgelse af IT's integrering i undervisningen.

Lene B. Terp, Det Nationale Videncenter KOSMOS, Syddansk Universitet, 2010

Betydning af fysisk aktivitet for mental sundhed blandt ældre

Rapporten formidler eksisterende viden om interventioner med dokumenteret effekt på ældres mentale sundhed gennem emnerne gruppebaseret sundhedsfremme, træningsprogrammer, gangprogrammer og uddannelse af pleje- og omsorgspersonale.

Anne Paldam og Mie Seest Dam, Sundhedsstyrelsen, september 2010

Forebyggelse af fodboldoptøjer - en interviewundersøgelse

Rapporten omhandler barrierer i politiets bestræbelser på at implementere en national strategi for håndtering af fodboldkampe fra 2008. Slutteligt beskæftiger rapporten sig med en række perspektiver for fremtiden.

Kristian Rasmussen og Jonas Havelund, Institut for Idræt, Aarhus Universitet, juni 2010

Download eller find links til rapporterne i vidensbanken på Idan.dk.

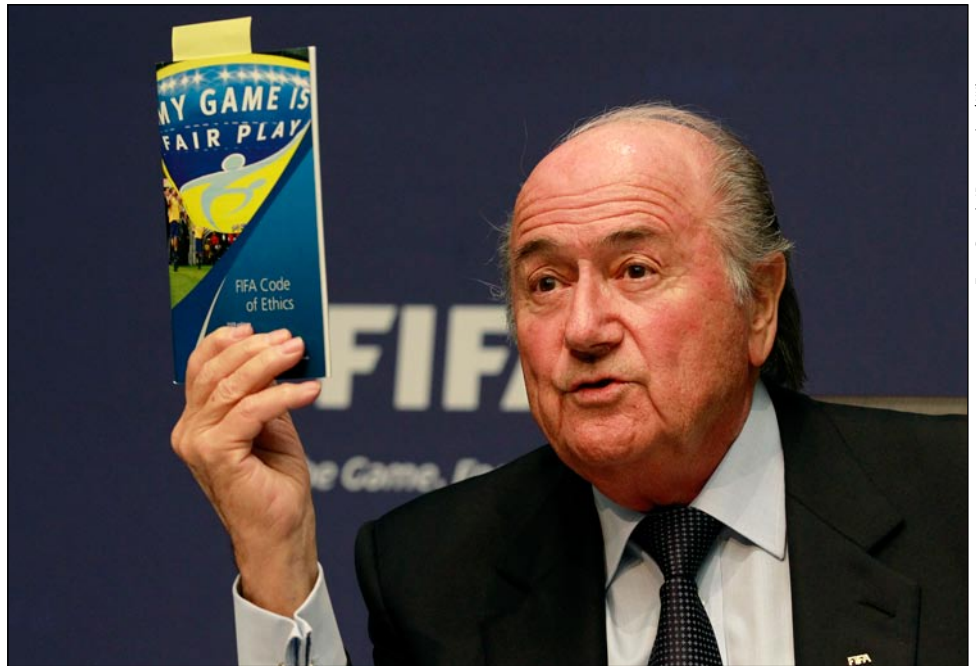

Foto: Stampix/Reuters - Arnd Wiegmann

FIFA-præsident Sepp Blatter vifter med FIFA's etiske kodeks på pressemødet den 20. oktober, hvor han kommenterede korruptionsanklagerne mod to FIFA-topfolk. Lysten til selvransagelse stikker næppe dybt.

forretningen. Det kunne de roligt gøre, for den form for bestikkelse var lovlig i Schweiz dengang.

"Det var som at udbetale løn. Ellers ville de være holdt op med at arbejde øjeblikkeligt," sagde ISL's økonomidirektør blandt andet om FIFA-lederne.

Men vi, fodboldskere over hele verden, bliver stadig holdt i uvidenhed. FIFA har udfoldet store anstrengelser for at få retsvæsenet til at hemmeligholde navnene på bestikkelsesmodtagerne, og det er lykkedes.

Hvilken interesse har FIFA i at skjule hvilke ledere der har modtaget de svimlende beløb? Og hvorfor har baglandet, de nationale forbund som eksempelvis Dansk Boldspil-Union, aldrig presset på for at høre hvem der stjæler deres penge? Det kan der kun være én forklaring på, og det er at beløbsmodtagerne stadig beklæder centrale ledelsesposter i fodboldens verden.

Sportsorganisationer kan ikke rydde op

For FIFA vil det være særdeles bekvemt at klare den aktuelle krise ved at ekskludere to personer fra lande langt fra Europa. Og går det som det tidligere har gjort i mange tilfælde, kan man forestille sig at både fodboldverdenen, medierne og politiske myndigheder vil stille sig tilfredse med et kosmetisk indgreb.

Men at lade FIFA slippe let vil være at svigte de mange millioner fodboldfans og menige spillere, ikke mindst de børn og unge som FIFA ustandseligt påkalder sig. Det vil være at svigte de kulturelle værdier,

fodboldspillet er bærer af, og det vil være at svigte de demokratiske idealer, idrætten har forpligtet sig til.

Både ISL-sagen og et utal af andre korruptionsaffærer som er blevet afdækket på Play the Game-konferencerne i de seneste 13 år, viser med al ønskelig tydelighed at de internationale idrætsorganisationer er ude af stand til at styre sig selv. I festtalerne taler man om at skabe fred i verden, i baglokalerne stikker man penge i egen lomme.

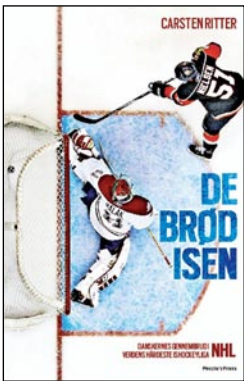
Når regeringer – eller overnationale institutioner som EU – en sjælden gang løfter blikket og begynder at stille kritiske spørgsmål, slår idrætsforbundene syv kors for sig og forlanger respekt for idrættens autonomi. Stillet over for truslen om at landshold og klubhold udelukkes fra international fodbold vælger de fleste regeringer at hejse det hvide flag af frygt for befolkningens vrede.

Hverken regeringer eller massemedier synes villige til eller i stand til at standse korruptionen i de idrætter der har det største behov for at rydde op. Det skal retfærdigvis siges at fodbolden ikke står alene med problemerne – fodbolden er blot den rigeste idræt og dermed den mest interessante for alle dem der søger den lette vej til pengene. Volleyball og håndbold m.fl. har sine varianter af misbruget.

Løsning fra uventet kant?

Hvis hverken forbundene selv eller deres omgivelser kan bremse korruptionen, hvem kan så?

Måske kommer løsningen fra en helt
fortsættes...

Danskerne i NHL

Journalisten Carsten Ritter beskriver i bogen 'De brød isen' et af det seneste årtis mest bemærkelsesværdige sportslige gennembrud for dansk eliteidræt, nemlig ishockeylandsholdets etablering i A-gruppen og en række danske spilleres gennembrud som spillere i den professionelle nordamerikanske liga, NHL.

Bogen er først og fremmest en journalistisk portrætbog om nogle af de danskere, der har brudt isen og sat nye sportslige standarder for danske ishockeyspillere.

Samtidig kommer man også omkring landsholdet, der senest ved dette års VM nåede helt frem til kvartfinalen.

Henrik H. Brandt

De brød isen Carsten Ritter

People's Press
346 sider
Pris: 249 kr. (vejl.)

Nyhedsbrevet Overblik
Nummer 35 - 16. november 2010

Udgiver:
Idrættens Analyseinstitut
Kanonbådsvej 12A
1437 København K

Telefon: 3266 1030
E-mail: idan@idan.dk
Hjemmeside: www.idan.dk

Redaktion:

Søren Bang, redaktør
soeren.bang@idan.dk

Ditte Toft, journalist
ditte.toft@idan.dk

Henrik Brandt, direktør (ansv.)
henrik.brandt@idan.dk

trede kant, fra kredse der bekymrer sig endnu mindre om idrættens velbefindende og endnu mere om udsigten til hurtig profit.

Med udgangspunkt i organiseret kriminalitet i Asien breder illegalt spil over internettet og dertil hørende aftalt spil sig overalt i den professionelle idræt. Ekspert skønner at det globale spillemarked giver et årligt overskud på 350 milliarder dollars – hvoraf de 100 milliarder hidrører fra illegalt spil i Asien. Med sådanne summer i omløb forstår man at de asiatiske gangstere og deres europæiske ligesindede har gode muligheder for at påvirke idrætsudøvere der intet tjener eller som ligger lavt på lønskalaen.

Hvis sporten mister sin uforudsigelighed, mister den også sin værdi som forretning – for sponsorer, tv-selskaber og idrætsorganisationerne selv.

Derfor har forbundene været hurtigere til at opdage at match fixing er et problem end de var til at få øje på systematisk doping. Men de fleste idrætsledere bilder sig stadig ind at dette kan behandles i egne rækker eller ved at hæve pr-budgetterne.

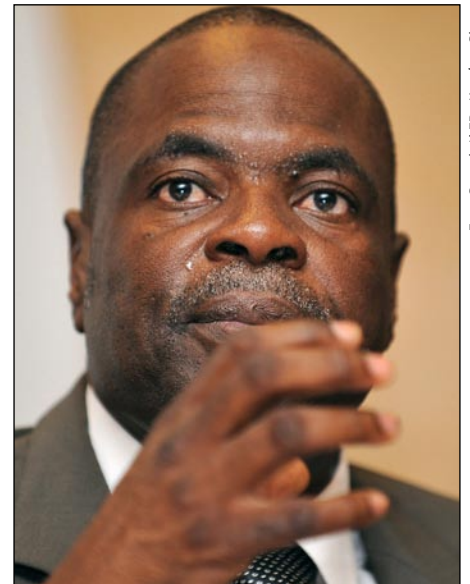
I og uden for idrætten er der dog stigende tilslutning til en idé, som Play the Game lancerede allerede i 2006 på et møde arrangeret af UEFA og Europarådet. Vi foreslog at oprette et internationalt agentur til at bekæmpe korruption i idræt, ganske som man i slutningen af 1990'erne oprettede det internationale anti-dopingagentur, WADA.

Bredt sammensat anti-korrupsionsagentur

Et anti-korrupsionsagentur må, hvis det skal have nogen effekt, kunne operere på tværs af landegrænser og idrætsgrene. Det må bygge på samarbejde med offentlige myndigheder, hvis det skal have nogen chance for at bremse internationale mafiabander. Og for at skærpe dets evner som vagthund bør det inkludere repræsentanter for medieverdenen, spilleselskaberne, sponsorerne og organisationer med ekspertise i korrupsionsbekæmpelse.

Det skal kunne bygge stærke diger mod den flodbølge der truer sporten udefra. Men det skal i lige så høj grad medvirke til at skabe gennemsigtighed, demokrati og ansvarlighed internt i forbundene.

I dopingkampen indrettede man sig på at ramme den enkelte udøver – mens det er langt sværere at gøre op med dopingens forsyningskæde af trænere, massører, klubber, forbund, mellemhandlere og producenter. Den skævhed må man ikke gentage når det gælder korruption, som altid involverer flere parter.

FIFA har fået et problem, efter at to bestyrelsesmedlemmer, nigerianeren Amos Adamu (foto) og Reynald Temarii fra Tahiti, blev grebet i at kræve penge for deres stemmer op til FIFA's placering af VM-værtskaberne i 2018 og 2022. Men sagen er kun toppen af et langt dybere korrupsionsproblem i international idræt.

Opfordringen til et stærkere internationalt samarbejde kommer nu fra så forskellige sider som The British Horse-Racing Authority, Europarådet, the International Cricket Council og senest fra WADA's generalsekretær David Howman, som via Interpol har fået besked om at dopinghandlere og match fixere i stigende grad er de samme folk.

Lad os håbe at den aktuelle sag i FIFA kan åbne for en bredere debat om hvordan vi sikrer god ledelse og holdbare værdier i idrætten. Idrætten er for millioner af mennesker en daglig kilde til glæde, sundhed, fællesskab og menneskelig udfoldelse, og den skulle nødvendigvis ende i det rene djævelskab.

Kommentaren er en let forkortet udgave af Jens Sejer Andersens kronik, der oprindeligt blev bragt i Politiken den 13. november 2010. Se også www.politiken.dk/kroniken.

Kilder og gode links

En række internetbaserede kilder er blevet brugt til kommentaren. Blandt andre:

- **Play the Games hjemmeside:** www.playthegame.org
- **Journalisten Jens Weinreich:** www.jensweinreich.de
- **Journalisten Andrew Jennings:** www.transparencyinsport.org
- **Idrættens Analyseinstitut:** www.idan.dk